



ЛОЗАРСКИ ПРЪГЛАЦЪ

МЕСЕЧНО
СПИСАНИЕ



ОРГАН

НА

СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ.

Редактор: И. И. Хранков.



С Ж Д Ж Р Ж А Н И Е .

1. И. И. Хранков — Лозари, правете вино само от грозде	245
2. Белчо Ив. Белчов — Виното е храна	246
3. И. И. Хранков — Пинзиране или кжршане	252
4. Ив. Хр. Найденов — Овощното дърво в лозето	253
5. И. И. Хранков — Приготвяне вино от градобитите грозда	255
6. И. И. Хранков — Против хлорозата (жълтенето)	256
7. Кооперативна изба на лозарите от Лансорг	257
8. Сведения за лозята и други	268
9. Разни	274
10. Фонд за подпомагане сп. „Лозарски преглед“ и пр.	282
11. Хроника	282

Ф О Н Д

за подпомагане „Съюза на българските лозари-винари“ и сп. „Лозарски Преглед“.

Подобно на миналите години и през настоящата ще продължава събирането на доброволни помощи за засилване на Съюза и издръжка на списанието. Редакцията се надева, че всеки лозар и винар ще внесе по нещо за горната цел.

Редакцията моли г. г. сътрудниците и кореспондентите ѝ да побързат с изпращането на материал и сведения, за да не се забавя излизането на книжките.

Из „Наредби“*) на Министерството на Земледелието,

№ 9112. — 22. VIII. 1921 год. — До г. г. директорите на държавните средни и практически земеделски училища, директорите на катедрите, управителите на разсадниците, началниците на районните изпитателни станции. — Като Ви препоръчва Министерството единственното в България лозарско-винарско списание „Лозарски преглед“, органа на съюза на българските лозари-винари, поканва Ви да абонирате повереното Ви учреждение за него, като същевременно се препоръчва и на учениците в земеделските училища.

Началник на отделението: **Ив. Бързаков.**

*) Брой 32, 27. август т. г.

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕД

СПИСАНИЕ НА СЖЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ.

Годишен абонамент 40 лв. предплатени за 20 печатни коли. Обявления и реклами се приемат по обявените цени. Ръкописи не се връщат. Всичко, което се отнася до списанието, да се изпраща до редакцията във София, „Гурко“ 18.

Статии от „Лозарски Преглед“ може да бъдат препечатвани само с разрешение от редакцията му.

Редактор: И. И. Хранков.

Лозари, правете вино само от грозде.

По случай на предстоящия гроздобер намираме за уместно и полезно да отправим долните ни думи към всички наши лозари и истински винари: преди всичко нека припомним, че от 15 години, без да имаме поне една лоза, не сме престанали да проповядваме и препоръчваме какво в интереса на всеки лозар и на всеки сериозен винар е да не приготвя вино освен от грозде. Защото за никому не е тайна какво, благодарение правенето на тъй наречените петиоти — чорби правени от гроздови джибри, вода, захар или мед и други есенции и подправки, българското вино отдавна и чувствително е дискредитирано между българските пиячи и любители на сжщото; че с право на всекъде и мнозина казват: „не щем и не прием вече вино, защото не намираме чисто — натурално“. По този начин и малкото ни доброкачествени вина биват грозно и несправедливо обезценявани.

Макар че миналата година Сжюза ни*) и редакцията на „Лозарски Преглед“ да направиха много усилия за ограничаване правенето на петиоти, с голямо съжаление трябва да припомним какво на много места и много от последните бяха правени; туй бе изтъкнато и в лозарския конгрес на 1 февруари т. г. Към горното трябва да припомним още, че миналата година никое от лозарските ни дружества, въпреки молбите от Сжюза и редакцията, не пожела да посочи поне един „петиотаджия“ за морално и материално наказание.

*) Финансовото Министерство.

Понеже в всички събори и конгреси всички и всежде се оплакват от фалшификациите с вината, като искат и специален закон против последните, а същевременно малцина са ония, които желаят и имат воля да спомогнат за премахване на най-явната, най-разпространената и най-гибелната фалшификация — петиотажийството, — намираме и смятаме, че последното е в ръцете на самите лозари и че те могат да го унищожат винаги, когато пожелаят и чак след унищожаване на последното, може да се пристъпи към другите фалшификации. Ето защо длъжност на всеки лозар е да не купува нито захар, нито мед за правене на петиоти или „уж“ за подсилване на вината си, а от друга страна всеки е длъжен да обажда на властите и посочва онзи, който купува и си служи с същите материали. Туй е наложително, защото петиоти и истинско винарство не могат да вървят заедно и главно защото петиоти и лозарствование са две неща несъвместими; с други думи ние винаги сме говорили и писали, а и сега твърдим, че петиотите са гробницата на българското лозарство и винарство. Дано туй не се збждне. . .

И. И. Хранков.

БЕЛЧО ИВ. БЕЛЧЕВ.

Виното е храна.

Из рапорта четен на международния конгрес по приложна химия в Лондон 1909 год. от L. Roos, директор на винарския изпитателен институт в департамента „Hérault“ (Франция).

(Продължение от кн. 7—8).

Безспорно калорията в виното е по-скъпа отколкото в захарта, брашното, ориза и пр. Но е ли това сериозен мотив за да не се препоръчва употреблението му? Калорията, па даже и единицата албумин, казва Roos, в тестото са по-скъпи от ония в лещата, фасуля, сухия грах и др. Нещо повече, при еднаква хранителност, месо от разни животни се плаща на съвсем различни цени. Требва ли за това да препоръчваме пълното въздържане от месо, или пък да съветваме хората да се ограничат да ядат само един вид месо?

Не е верно, прочие, че обикновенните вина съставляват скъп хранителен продукт; много други продукти — между най-употребимите — струват по-скъпо от тех.

Чрез своя състав виното има ефикасно противомикробно действие. Това е едно много ценно качество на виното. Д-р Galtier доказва, че туберкулозния бацил, тжй устойчив на ртзните противомикробни средства — умира в виното. В своите опити Д-р Galtier е заразявал виното с формена каша от култури с туберкулозни бацили.

Лекарите Nicati и Rietsch, в своите тжй сериозни изследвания на холерата, доказват сжщо, че вода, заражена с холерни бацили, става безопасна като се смеси една трета с вино.

Д-р Bürdel е правил опити с две групи работници в една блатиста местност в Франция. Групата работници, на която е давано вино, освен че е дала по добър рандеман в работа, но е указала такава устойчивост против блатната треска, че той смело счита виното, като силно предпазително средство против тази болест.

Франция е най-лозарската страна в света, но, през филоксерния период, производството на виното бе паднало на 23 милиона хектолитри. Сега производството е стигнало нормалните, преди филоксерната криза, количества — от 60 до 70 милиона хектолитри. През последното десетолетие Франция, с своите 48 милиона и 800 хиляди хектолитри средно производство, е поставена не само на пжрво место, но сама тя доставя повече от $\frac{1}{3}$ на всесветското производство.

При това всички производни страни са увеличили производството си. Страни, в които по рано културата на лозата не е била никак или слабо застжпена, днес се явяват сериозни производители на вино.

В Калифорния, в разните щати на южна америка, в Австралия и др. — се произвеждат големи количества вино. На Англо-Французката изложба в Лондон 1908 година, председателя на Южно-Французката лозарска организация Jules Leenhard — Rommier е изложил една голема таблица за всесветското производство на вино. В тази таблица ясно се вижда, че разните американски щати сж произвели 7 милиона и 114 хиляди хектолитра средно в годината през периода 1897—1906 година.

В „Чили“ е произведено годишно през сщия период 2 милиона 700 хиляди хектолитри, в Аржентина — 1 милион 500 хиляди хектолитри.

От 1906 година на сетне производството расте в тези страни, както и навред след филоксерната криза. Превозните средства, по бжрзи и по евтени от некогашните, спомагат много за обмената. Проче, виното може и трябва да заеме макар и скромно место в прехраната на ония народи, които до сега са били лишени от него.

Консумацията на виното тжрпи промени обратни на цените на самия продукт. Така в Франция през филоксерната криза от 1875 година до 1890 година французите са произвеждали 27 милиона хектолитри. Французското производство е доставило максимум две три на тжрсеното вино; остатжка е доставен от вжн, главно от Испания и Италия. От 1890 година, обаче, вжзобновяването на проподналите от филоксерата лозя почва да се чувства. Производството се качва на 30 милиона хектолитри в 1893 година, на 35 милиона в 1898 год., на 36 в 1900 г. Дохождат тогава законодателните нареждания, с които премахат превозните такси, от които са се ползували отделните общини и веднага още 1901 година консумацията прави огромен скок, достигаща цифрата 46 милиона хектолитри.

В 1903 година, вследствие повсеместните слани в Франция, производството намалява, цените се качат, консумацията намалява, достига едва 42 милиона хектолитри и пада на 40 милиона хектолитри в 1904 година, през която година недостига на прсизводството на предшествущата година още повече е повлиял за покачване на цените. От 1904 година, с спадането на цените, се констатира прогресивен разтеж на консумацията, която за 1908 година достига 51 милиона хектолитри.

Това сж ясни доказателства, че народните маси искат вино, че безсжмнение тези народни маси разширяват или ограничават тжрсенето му според економическите условия. Внушителността на цифрите, в всеки случай, изнася нагледно ценността, която французите отдават на виното като хранителен продукт. Естествено, когато се говори за производство на вина, се разбират обикновенните вина. Сжжпите бутилковни вина сжставляват едва една десета от общото производство

в Франция, пжк и голема част от тех сжставляват значително перо в француския експорт.

Типовете вина, които се тжрсят, сж обикновенно в сврзка с климатическите условия, при които се намира консуматора. При студени климатически условия, жителите инстинктивно вмжкват в своя хранителен режим една по усилена доза от хранителни продукти, които сж в сжстояние да доставят, от единица тегло, най-много топлина. Ето защо в северните страни обикновения хранителен режим понася много повече тжстини, отколкото в умерените и горещи страни. По сжщата причина силните вина, сжджржащи повече алкохол, се повече тжрсят в по-студените страни. В Белгия, в Англия, в Германия, в Холандия — силните на спирт вина се тжрсят повече отколкото в Франция. За домашната консумация, обаче, вина с 9% до 11% алкохол, трябва да бждат предпочетени. Те сж по ароматични и понасят лесно прибавка на вода при домашната консумация, без да губят приятния си аромат; когато силните на спирт вина губят изразителност и букет от прибавката на вода.

Нормално консумирания обем, през време на хранене, на такова едно вино, разредено на една трета или на половина с вода, донася в хранителната маса, в сжджржанието на стомаха, една доза от алкохол, която не само че не сжставлява никакво бремене, но улеснява функциите на стомаха.

Силните на спирт вина биха подхождали за по изключителни случаи. Те трябва да бждат консумирани и в много по-малко количество отколкото нормалното пиене при храненето. Сжщото е и с разните вина — ликйори, винаги много силни на спирт и които обикновенно се сервират след ядене.

Границата, която лекарите обикновенно определят за ежедневно консумация на алкохол (този последния, разбира се, поднесен в разредена форма на ферментиралите хранителни пшшета), без да последва от това каквото и да било неудобство от хигиеническа гледна точка, е един грам алкохол на килограм човъшко тегло. Това сжответствува, прочие, за един човек от 75 килограма на малко повече от един литър вино сжджржащо 9% алкохол.

Фактически, тава количество спирт, което Roos нарича хигиеническо, не може да бжде строго определено. То зависи особено от подвижността на консуматора, от неговото за-

няние, от значението на физическата му работа, от сезона и пр. Не ще и дума, че един работник, който извършва ръчна работа, може да консумира, без никаква вреда за организма, много по-големо количество алкохол. Той трябва бесспорно да консумира вжобще една по-голема дажба хранителни продукти.

Общоприето е, че между хранителния режим, когато организма почива и хранителния режим, когато организма работи има една разлика от 1000 калории в хранителната дажба; или с други думи хранителната дажба при почивка съставлява $\frac{2}{3}$ от оная при работа. Онова, което е положително, — каквото и да бжде количеството алкохол, което влиза в един дневен хранителен режим под формата на ферментирало питие — то е, че не трябва да се взема на веднаж такова количество, което може да докара организма в пияно състояние. Едно такова употребление, — ако стане ежедневен навик — ще докара от една страна един прогресивен упадък на организма и от друга консумираното в повече вино съставлява изгубена храна, срещу която не ще съответствува никаква работа.

В известни много уморителни професии, необходимата топлина за извършената работа надминава, понекога много даже, 3500 калории, които се считат достатъчни за обикновенната дневна ръчна работа. И наистина, казва Roos: „Често пжти се констатира, че работници, които извършват такива тежки работи, прибегват пез време на самата работа и по на редовни интервали, кжм спиртните напитки, за да намерят там колориите топлина, които стомашния обем не е позволил да получат под формата на твърдите хранителни продукти. Действително те намират под една удобна форма допълнението на топлинната храна от която организма се нуждае. Силните спиртни напитки, обаче, не могат да им доставят търсеното успокоение. Ето защо те прибегват до ферментирало питието, а при липса на такива — до прост спирт, когото разреждат с вода. Така взет в малки дози, даже често повтаряни, разредения алкохол, стига да е чист — както всички хранителни продукти — не може да представлява никакво неудобство“.

Фактически количествата алкохол, които организма може да асимилира, сж значителни. Доктор Hédon и L. Roos при

един джлготраен опит с един заяк намират *0 гр. 750 на килограм тегло и на час*. Безспорно тази възможна цифра е максималната в техния опит, тя е резултат от целата погълнатата дневна доза и не трябва да се отдава на нея една абсолютна стойност; следователно не бива да се мисли, че в консумацията човек може да се приближи, без вреда за организма, към тази цифра. *Цифрата 0 гр. 750 на килограм тегло и на час, която организма може да асимилира*, се изнася от Roos и D-r Hédon, за да се види огромната разлика, която тя представлява с *цифрата, която е приета от лекарите като безвредна — 1 грам на килограм живо тегло и на ден*.

През време на филоксерната криза в Франция, поради слабата реколта грозде, виното е било скъпа стока и като така, подлагано на големи фалшификации. „От 1880 година до 1889, казва Roos, в Франция сж консумирани големи количества вина, които фактически сж били всичко друго но не и вино“. Като Директор на митнишката лаборатория в пристанищния град „Cette“ през това време Roos изчислява, че $\frac{2}{3}$ от вината, които сж внисани, сж били най-разнообразно фалшифицирани. Най-долнокачествен индустриален спирт и отровните анилинови бои сж били широко използвани за целта.

Ясно е прочее, че всички тези вредни за организма фабрикации не сж били без значение за обществената хигиена. И действително през време на филоксерната криза, през епохата на най-безсжвестните фалшификации, виното с право е било подложено на жлччните хули на вжджржжатели. Сега, обаче, естественото вино в Франция е в достатжчно изобилие, за да не се прибегва до фалшификациите. Цената на виното там е дийствително такава, че никоя фалшификация, освен прибавянето на вода, не би могла да се извжрши с оглед на печалба.

Днес условията в Франция сж сжвсем изменени и за всеки там е най-лесно да се снабди с естествено вино, с хубавото хигиеническо питие, умереното употребление на което може да донесе на организма само блага.

Пинзиране или кършане.

Понеже въпроса за пинзирането или кършането на лозовите летораста е от голямо значение и често бива подиган и у нас, намираме за добре да преведем следното¹⁾: „различните пинзираня и кършания, които се вършат върху лозовите летораста, понякога върху чувствителна джлжина, не причиняват ли уморяване и отслабване на лозите? Известно е, че туй зелено „резане“ причинява нова вегитация (растене) и даже образуване на дребни грозда, които никога не дозряват. Полезно ще е, г. Ravaz, да знаем мнението Ви по този важен въпрос; лозарите, които вършат пинзиране или кършане, биха могли да ни съобщат техните наблюдения“.

На горните въпроси, отправени от един читател на същото списание, г. Ravaz отговаря: „намаляването на листната повърхност на лозята, посредством кършане, трябва, по принцип, да отслаби главината. Но с колко? Да видим. Повърхността, която се отнема, не представлява повече от $\frac{1}{10}$ от общата повърхност на лозата; това е, следователно, едно незначително количество. Операцията, обаче, може да докара едно отслабване, когато е вършена по време на цъвтенето и туй следствие унищожаване на „изрисяването“ (капането), а впоследствие увеличаване плодородието. Реколтата може понякога да бжде удвоена и утроена чрез кършането; и в случая отслабването е следствие от свръхпродукцията. Тези две отслабвания, от които едното е нищожно, могат да бждат твърде намалени, и даже сведени до нула, чрез добри наторявания с азотни и калиеви торове.

В заключение: щом лозата произвежда повече, трябва да се тори повече.

Ние имаме в училището лозови редове кършени ежегодно от 16 години; те сж чувствително тжй хубави, както сжседните им, макар че не сж извънредно наторявани“.

Прев. И. И. Хранков.

¹⁾ Progrès agricole et viticole, № 30 — 24 юли т. г.

Овощното дърво въ лозето^{*)}.

Още отъ вѣкове насамъ лозата расте и вирѣе заедно съ овощнитѣ дървета. Ние виждаме, че въ по-голѣмитѣ западно европейски лозарски страни, па и у насъ, лозята прѣдставляватъ много хубави овощни-лозови градини, които доставятъ на своитѣ стопани не само материялни облаги, но и удоволствие съ своята красота.

Овощното дърво и лозата не само, че могатъ да вирѣятъ и даватъ плодъ заедно, но и често пжти си помагатъ едно на друго, било отъ силнитѣ вѣтрове, градушката и др. Ако се случи нѣкоя година прѣзъ която едното, лозето напр., не даде, или пѣкъ даде съвсѣмъ слабъ доходъ, то стопанинътъ ще получи извѣстенъ доходъ отъ плода на дърветата, и тъй не ще обработва мѣстото напрядно.

Особенно за по дребнитѣ и бѣдни лозари е отъ много голѣма важность, ако още прѣзъ лѣтото, когато обработката на лозето поглѣща извѣстна сума пари, взематъ нѣкои и други левъ за покриване на една голѣма частъ отъ текущитѣ разности. Така тѣ нѣма да бждатъ принуждавани да правятъ заемъ и да продаватъ гроздето си прѣждеврѣменно (още на зелено), както мнозина у насъ постжпватъ, когато за това е достатъчно плода само отъ нѣколко череши, вишни и др.

За да бжде, обаче, всичко туй постигнато, т. е. за да може лозарътъ да извлече отъ овощнитѣ дървета казаната полза, трѣбва тѣ да бждатъ посадени въ лозето така, че да не му прѣчатъ и задушаватъ съ своитѣ корени и сѣнка, т. е. овощното дърво и лозитѣ да се поставятъ едно отъ друго на извѣстно растояние, а не едно подъ друго, както това се практикуваше въ нашитѣ стари лозя. Освѣнъ туй, не трѣбва да се забравя, че не всѣко дърво е добро или тъй да се каже полезно въ лозето: въобще трѣбва да се избиратъ дървета съ слаба коренна система и които не правятъ голѣма (дебела) сѣнка; такива особенно за насъ въ България сж: черешитѣ, вишнитѣ, прасковитѣ, хростовидни ябълки и круши, дюли и т. н. т.

Овощни дървета могатъ да се насаждатъ по всички междини, пжтища и други праздни мѣста въ и около лозето.

^{*)} Тази статия е с стария правопис, защото бе наредена през май. (Б. р.)

За прѣдпочитане е щото по сѣнчеститѣ отъ тѣхъ да се поставятъ винаги отъ сѣверната страна, дѣто освѣнѣ че нѣма да правятъ сѣнка, но и ще прѣдпазватъ значително лозето отъ сѣвернитѣ вѣтрове. На нѣкои мѣста, въ Видинско напр., за тази цѣль садятъ цѣли редове (плантации) отъ тополи или акации (салкъмъ). Тия безплодни дървета сж гнѣздо на всевъзможни паразити врѣдни и за самото лозе, поради което по-добрѣ би било да се замѣняватъ съ ябълки и круши отъ такива сортове, на които плодетѣ падатъ много мжно отъ вѣтъра.

При възобновяването на лозята съ американски подложки (лози) овощното дърво добива още по голѣмо мѣсто въ лозето. Напр. на много лозари у насъ ще се случи да иматъ въ лозето си по-малко или по-голѣмо парче варовита почва, която, както е извѣстно на всички, се засажда трудно тѣй като е извѣрдно много бѣдна и варовита и много малко сортове подложки вирѣятъ въ нея. Такива парчета отъ варовита земя, най-умѣстното е да се засаждатъ съ овощни дръвчета

Най-сетнѣ нека не забравимъ да споменемъ и за една доста голѣма посрѣдствена полза отъ овощнитѣ дървета въ лозето. Както всички виждаме, разнитѣ пойни птиченца принасятъ на лозаря и градинаря една неуцѣнима услуга съ туй, че му помагатъ за изтрѣблението на разнитѣ врѣдителни насѣкоми и ларвитѣ имъ, съ които тѣ се хранятъ и отгледватъ малкитѣ си. Тия свои малки доброжелатели лозарѣтъ трѣбва да примамва и улеснява, като имъ дава угодни свѣргалища за виене на гнѣзда, а такива свѣргалища, това сж овощнитѣ дървета и храстия.*)

10. V. 921 год

Ив. Хр. Найденовъ
с. Зиѣво (Ст. Загорско).

*) По принципъ ние схващаме и разбираме, че въ лозето не трѣбва да се садятъ овощни дървета; ние мислимъ какво дървета може да се садятъ, най-много, по синуритѣ и особено отъ сѣверната страна, а още подобрѣ въ отдѣлни отъ лозето парцели. Тукъ дѣлжимъ да добавимъ още, че нѣкои отъ пойнитѣ птици съ грамаднитѣ врѣди, които причиняватъ — съ прямото унищожяване на гроздето, стократно прѣвишаватъ ползата принесена отъ тѣхъ съ изтрѣбването на разнитѣ пакостни паразити: такива сж напр. косоветѣ, които, по нашето нѣколкогодишно наблюдение, сж едни отъ най-грознитѣ улошители на гроздето. (Б. р.)

Приготвяне вино от градобитите грозда*).

Понеже тази година и у нас има доста градобити грозда, считаме за твърде уместно и полезно да преведем следното: „През 1909 г. бе дадено отчет за опитите извършени от г. Roos, директор на винарско-изпитателната станция в Néroult, относно винарството на градобитите грозда. Впоследствие на тези изследвания, ето съветите, които бехме посочили на заинтересованите по въпроса: обработването на такива грозда в бяло, когато условията и удобствата го позволяват, е винаги за предпочитане. В противен случай отбирането с отстраняване на битите от града части, а още по-добре ронкането на гроздето, което автоматически ще отстрани повредените части, са операции, които се налагат.

За получаване на една добра и правилна ферментация, нужно е да се употреби винена мая и метабисулфит по 15—20 гр. на 100 литри мжст.

Траянето на ферментацията, ако се приготвя червено вино, трябва да е кратка — 3—4 денонощия и през време на врението да се проветрява врящата мжст. Първото претакане, след отточване от каците, трябва да се извърши рано. Осветуй добре е такива вина да се претачат повече, като при всяко претакане се употребява по 4—6 гр. метабисулфит на 100 литри вино; след прибавяне на последния в съдвете, трябва да се разбърква хубаво виното.

Въпреки горните третириания, почти е невъзможно да се добият нормални вина от градобитите грозда, особено да бждат без специалния и неприятен „вкус на град“. По горния начин, обаче, може да се добият достатъчно подобри вина“.

Нашето мнение е, след гореизложеното, такива вина, вместо да се употребяват направо, да се дистилят на ракия, защото, изнесени на пазаря, биха подбивали цените и на доброкачествените и нормални вина.

Прев. И. И. Хранков.

*) Progrès agricole et viticole, № 32 — 7 август 1921.

Против хлорозата (жълтенето).

Вжпросът за жълтенето на някои лози — где по-вече где по-малко, е също твърде важен поради което намираме за полезно и превеждаме следното: *) „Бих Ви бил твърде признателен, ако бихте желали да ми дадете едно малко сведение: имам младо лозе засадено през 1917 г., в твърде варовита почва, гдето, в средата, има около 150 главини доста хлорозирани (пожълтели). От 4 години режа при набъбването на пъпките и раните от резидбата мажа с 35% разтвор от зелен камък; последните 2 години турях по 500 гр. от последния при стъблата на болните лози — в земята; въпреки тези лекувания, не виждам големи резултати. Възнамерявам да правя трапчинки около всека лоза и да наливам по 10 литри разтвор от зелен камък. Благоволете да ми кажете количеството от последния за 10 литри вода, а после дали Вие вярвате, че аз бих имал добър резултат“?

На горните запитвания г Ravaz отговаря: „През летото пръсването на пожълтелите листа с 1% — ов разтвор от зелен камък е ефикасно. Трябват най-малко две пръсканета с промеждутък от 8 дни. В поливане се употребява 250—500 гр. зелен камък разтворен в 10 литри вода; това количество се налива в трапчинките при всека лоза. Ефикасността е действителна. Зеления камък, обаче, поставен в твърдо състояние при главините е, изобщо, без действие. Ето защо трябва да се употребява или в разтвор, или да се туря в трапчинки при отгрибането, или по-после, когато вали джд“.

Прев: И. И. Хранков.

*) Progrès agricole et viticole, № 30 — 24 юли г. г.

КООПЕРАТИВНА ИЗБА НА ЛОЗАРИТЕ ОТ ЛАНСАРГ (LANSARGUES).*)

УСТАВИ.

ЧАСТ ПЪРВА

Образуване и цел на здружението.

Чл. 1. — Образувано е от присъствящите и от тези, които ще се присъединят към настоящите устави, едно кооперативно гражданско дружество, което ще бъде управлявано по чл. 1832 и следующите от гражданското съдпроизводство, закон от 29 декември 1906 г. и от постановленията, които следват.

Чл. 2. — Това здружение се именува „Кооперативна изба на лозарите от Лансарг“. Неговата подписка обхваща землището на общината „Лансарг“ и следните общини, в които собствениците от „Лансарг“ притежават лозя. Седалището е установено в „Лансарг“ и никога не ще може да бъде пренесено другъде.

Чл. 3. — Дружеството има за цел покупката, постройка и инсталирането на обща изба с всички машини и апарати нужни при приготвянето на червени, бели и розови вина, а също за отлежаването, спазването и продажбата на вината добити изключително от стопанствата на здружените. То си поставя за цел, посредством общото винарствование, да се получи по-доброкачествен продукт, по-добро използване на продуктите, по-голяма економия в ръчната работа и по-възнаградителни продажни цени.

Чл. 4. — Траенето на здружението е определено за 15 години считано от 1 август 1913 г. Интервала от време, който ще мине от денят на окончателното образуване на здружението до посочения 1 август ще увеличи първата година,

*) Понеже кооперативните винарски изби у нас едва сега се зараждат, с изключение онази в Сухиндол, която датира от 1909 г., намерихме за уместно и целесъобразно да поднесем на читателите ни долния превод от уставите на гореозначената изба, която посетихме при последното ни пътуване в Франция; това правим с мисъл и надежда че заинтересованите наши лозари и винари биха използвали някои от постановленията и наредбите ѝ. Тази изба е инсталирана и пригодена за годишно производство от шест милиона литри вино. — Б. Пр.

която може да обеме по-вече от 12 месеци. Следователно това дружество ще свърши на 31 юли 1928 г.; то, обаче, може да бжде продължено или предварително разтурено по решение на общото събрание.

ЧАСТ II.

Кооператори. Приемане, оттегляне, изключване.

Чл. 5. — За член на кооперацията се приема само лозар, собственик или работящ лозя под наем и, съобразно закона, да бжде член на земеделския синдикат в Лансарг именуван: „Обща конфедерация на лозарите, секция в Лансарг“.

Всеки съдружник кооператор, присъединявайки се към кооперацията, ще подпише за внасянето на целата си реколта или за едно количество, което не може да бжде намалявано или увеличавано освен съгласно постановленията на един вътрешен правилник. В всеки случай ще може да има кооператори „очакващи“ можайки да имат за в бъдаще вино и които държат да влезат веднага в дружеството за избегване бъдащите тегоби по приемането. Те не ще имат право освен относно интереса за техното участие. Здружението е отговорно за това участие, което трябва предварително и първо да бжде уредено. Те ще имат право да присъствуват и гласуват в общите събрания с по един глас. Те не могат да влизат в административния съвет.

Чл. 6. — Вдовиците и пълнолетните и малолетните дъщери надлежно опълномощени и отговаряйки на горните условия, ще могат да бждат кооператори, но не могат да бждат нито в управлението, нито членове в комисии.

Чл. 7. — Числото на кооператорите е неограничено. След образуване да здружението, новите членове трябва да бждат приемани от административния съвет. Те ще постъпват при известно заплащане, което ще бжде определено всека година от общото събрание. Административния съвет ще може, когато ще счита за полезно, да притвори листата на кооператорите.

Чл. 8. — Никой не ще може да се оттегли преди окончателното изплащане на заемите, които кооперацията би сключила с държавата. Никой не ще може да претендира за изплащане на припадащата му се част от дружествения (общ)

капитал и резервните фондове преди гореказания срок. В всеки случай, обаче, общото сѣбрание ще може да разрешава туй изплащане преди срока.

Чл. 9. — Административния сѣвет ще може да решава, по важни причини, изключването на кооператор, а именно ако такъв бѣде осѣден криминално или изправително, или ако се е мѣчил да вреди на здружението с думи или действия от естество да бѣркат на правилното му функциониране. Това решение ще бѣде вземано служебно против всеки кооператор, който би фалшифицирал или повредил продуктите, които ще внесе в кооперацията.

Изключването бива произнасяно от сѣвета, като предварително кооператора бива ловикан пред него посредством препорѣчано писмо, ако на устното сѣобщение той не се е явил. Освен изключването на което подлежи, всеки такъв кооператор, който би бил признат виновен за фалшифицирани продукти, може да бѣде глобяван или подведен под сѣд по решение на Административния сѣвет.

Чл. 10. — На изключените членове ще се изплащат най-подир записаните им делове и припадающи се части; освен туй може да им се правят одрѣжки върху резервните фондове.

ЧАСТ III.

Дружествен капитал — дружественни делове.

Чл. 11. — За сега дружествения капитал е фиксиран на сумата 90,000 франка разпределен в 3600 делове по 25 франка всеки.

Чл. 12. — Дружествения капитал може да бѣде увеличен, по решение на общото сѣбрание, чрез последователни вноски от кооператорите или от новоприетите членове.

Чл. 13. — В никой случай и по никоя причина дружествения капитал не ще може да бѣде намаляван преди окончателното връщане направените от дѣржавата аванси.

Чл. 14. — Сумата за деловите е платима в брой. Кооператорите ще могат предварително да се освободят, или да правят вноските си сѣобразно условията, посочени в следуюция чл. 16.

Чл. 15. — Деловите са именни даже и след пълното им изплащане. Те дават право на лихва 4%. Пълното им изплащане не ще може да бѣде, в никой случай, даже при раз-

турване, в повече от първоначалната им цена.

Чл. 16. — При първата вносна книжка, в която ще бъдат вписани всичките вноски. Окончателното изплащане на дела или деловете ще бъде удостоверено в книжката от двама администратори.

Кооператорите ще трябва да внесат $\frac{1}{5}$ от дела при образуване на кооперацията, а остатъкът — най-късно до 1 април 1913 година.

Чл. 17. — Деловете ще бъдат преотстъпвани с вписване в регистрите на кооперацията подписано от преотстъпвача, приемника и един администратор. В всеки случай прехвърлянето е подчинено на административния съвет, който ще може да извърши, в името и за сметка на един кооператор, или на самата кооперация, едно право на преемисия, равна на първоначалната сума 25 франка, и подлежаще на одобрение от общото събрание.

Чл. 18. — Всеки дел е неделим. Кооперацията не признава притежател освен на цел дел. Притежаването на един дел понася направо възприемане на дружественните устава, следователно решенията на общите събрания, а също всички вътрешни уредби, които по-късно ще бъдат направени.

Чл. 19. — Деловете се изплатими чрез жребиено теглене и винаги чифтно. Те имат облигационен характер и не дават никакво право в дружествения актив.

Чл. 20. — Недвижимите и движими имоти, принадлежащи на кооперацията, ще бъдат нейно лично притежание, следователно никой член не ще може да претендира да има участие в тях. Впоследствие личните кредитори на един кооператор не ще могат да пределяват никакъв запор, или конфискация върху дружественните имоти. Тъй също смъртта, оттеглянето, запора и пр. върху един кооператор не ще могат да налагат разтурването, нито ликвидацията на кооперацията.

Чл. 21. — Всеки кооператор се задължава да запише по един дел за всеки 10,000 кг. записано грозде, или най-малко един дел.

Чл. 22. Всичките членове на кооперацията ще бъдат солидарни едни за други за гарантиране заемите, които ще бъдат правени за общите дружествени нужди, а също за изплащането им.

ЧАСТ IV.

Управление на кооперацията.

Чл. 23. — Кооперацията се управлява от административен съвет съставен от 9 кооператори избрани от общите събрания по за 3 години. Една трета от тези членове е подновявана ежегодно. За първия период излизащите членове се посочват с жребие. Излизащите членове сж преизбираеми. В всеки случай първия административен съвет ще остане 5 год.

Чл. 24. — Административния съвет назначава бюро, което се състои от: председател, подпредседател, касиер и секретар — всички избрани от неговите членове. Той назначава сжщо общ директор и всичките платени чиновници и служащи.

Чл. 25. — Административния съвет е натоварен с общото управление на кооперацията и с нейното действие. За тази цел той има пълни и обширни права, които се отнасят до общите нужди и интереси на здружаването. Той се събира най-малко един път тримесечно по покана от председателя и всеки път, когато 5 от членовете му поискат. Решенията на съвета не ще сж валидни освен, ако поне две трети от членовете му сж присътвующи. Никой не може да гласува по пълномощие. Решенията се вземат по вишегласие на присътвующите членове. В случай на равенство, гласът на председателя решава.

Чл. 26. — Бюрото, по делегация от административния съвет, е натоварено с Управлението на кооперацията и с доброто ѝ действие; то трябва да бди за пълното изпълнение на устава и удобрява, след проверка, всичките операции, които биха били извършени. То се събира един път в месеца по покана от председателя и всеки път, когато председателя или двама членове намерят за нужно.

Членовете на бюрото и административния съвет имат право на контрол върху платения персонал.

Чл. 27. — Председателя нарежда за изпълнение всичките решения вземени от бюрото и административния съвет. Той представлява здружението пред трети лица и пред всички общественни власти и учреждения. Той прави, от името на здружението, всичките покупки. Той дава обяснения на ад-

министративния съвет и му представя всички необходими оправдателни документи.

В събранията той бди штоо разискванията да не се отклоняват от главната си цел.

Чл. 28. — Подпредседателя подпомга председателя и го замества в време на отсъствие; ако двамата отсъствуват, бюроото делегира правата на едного от членовете си.

Чл. 29. — Касиержт е натоварен с касовата служба, по която е отговорен. Той трябва да дава отчет при всяко поискване и най-малко еднаж годишно пред общо събрание.

Той има всички права за депозиране на ценности и фондове в финансови учреждения посочени от административния съвет; да шконттира полицы и менителницы, да получава сумите по тях, да подписва и изтеглява сумы по чекове, фондове, ценности; да дава разписки и квитанции по тях и пр.

Секретарят е натоварен с съставене и водене всичките протоколы на бюроото на административния съвет и на общите събрания.

Чл. 30. — Директоржт е натоварен, по делегация от председателя и съобразявайки се с наредбите му, с водене на цялата работа по кореспонденцията и всичко необходимо за доброто вжрвене на службата.

Всичките други чиновницы и служащи са под личните му заповеди.

Чл. 31. — Кооперацията ще бжде законно представлявана пред съдилищата от администраторите си. Никакжв процес не ще бжде ангажирван без удобрението на административния съвет, който ще дава всички права на председателя.

Чл. 32. — Членовете на административния съвет не сключват, по отношение тяхното управление, никакво лично или солидарно заджлжение; те не отговарят освен за изпжление на своя мандат.

Чл. 33. — Решенията на административния съвет са вписвани в специален регистжр подпечатан и заверен от всичките членове. Членовете с противни на взетите от болшинството решения могат да мотивират опозицията си в регистра. Копията или извлеченията се издават приподписани от председателя и един член на административния съвет.

Чл. 34. — Административния съвет ще изработи един

правилник за вътрешния ред, който ще стане задължителен след одобрение от общо събрание.

Чл. 35. — В случай на смърт, на оставка или на отказване на един член от административния съвет, той ще бъде заместен от най-близкото общо събрание.

ЧАСТ V.

Контролна комисия.

Чл. 36. — Една контролна комисия от трима кооператори, вземени извън административния съвет, е натоварена с контрола съобразно постановленията на закона. Членовете ѝ се подновяват ежегодно. Тази комисия се събира, когато нуждите на здружението го изискват и най-малко един път в 3 месеци.

Тя има право, в всяко време и винаги, когато ще смята нужно за общия интерес, да проверява сметководните и всички книги и всички документи относително извършените операции. В случай на бърза и неотложна нужда, тя свиква общото събрание.

Чл. 37. — В края на всеко годишно упражнение, контролната комисия дава рапорт пред общото годишно събрание за положението на здружаването, за баланса и сметките. Контролната комисия трябва да връчи този рапорт на административния съвет 15 дни преди годишното събрание,

ЧАСТ VI.

Общо събрание.

Чл. 38. — Общото събрание редовно съставено, представлява общността на кооператорите; решенията му са задължителни за всички даже за отсъстващите и онези с противно мнение. То се състои от всичките кооператори.

Обикновенното общо събрание се свиква от административния съвет един път годишно през месец август.

Общото събрание се събира, освен туй, извънредно, всеки път когато административния съвет счете за полезно и когато контролната комисия го иска по спешност.

Чл. 39. — Обикновенните общи и извънредни събрания се обявяват най-малко десет дни преди датата с писмо до всички кооператори и с публикуване в един местен вестник.

Освен туй датата за събранието се афишира върху зградите на кооперацията и върху централното управление.

Когато събранието е извънредно, известието за свикването му трябва да съдържа и дневния му ред.

Чл. 40. — Общото събрание е законно, когато присъстващите и представляваните кооператори съставят най-малко $\frac{2}{3}$ от всичките. Ако събранието не обема туй число, то се отлага и свиква повторно след 10 дни и на туй второ събрание решенията ще бъдат законни колкото и членове да бъдат представени. За присъстващите и представляваните членове се съставя списък, който, заверен от бюрото, се посочва на всеки желаещ кооператор.

Кооператорите могат да се представят в събранието по мандат, но само от членовете на здружението.

Чл. 41. — Събранието се председателства от председателя на административния съвет, а, в неговото отсъствие, от подпредседателя или един от неговите членове подпомаган от секретаря и от двама квестори.

Решенията на събранието се вземат с болшинство на гласовете от присъстващите и представляваните членове. Всеки член-кооператор разполага с по един глас.

Кооператорите ще разполагат, вжн от горното, съобразно внесеното горде:

до 10,000 килограма	1 глас.
от 10,000 до 50,000 килогр.	2 „
от 50,000 „ 200,000 „	3 „
от 200,000 „ и повече	4 „

Към горното число гласове се прибавят на подписани делове.

От 1 до 4 дела	1 глас.
От 5 до 40 дела	2 гласа.
От 41 до 100 дела	3 гласа.
От 200 и повече.	4 гласа.

Чл. 42. — Дневния ред се определя от административния съвет.

Общото събрание изслушва рапортите на администраторите и на контролната комисия върху положението на кооперацията, върху баланса и върху сметките. То решава разпределянето или използуването на печалбите, а също обра-

зуването на резервни фондове. То също избира администра-торите и контролната комисия. То изработва и статуира вжр-ховно по всички вжпроси, които не са от компетентност на административния сжвет и му поверява всички допълнителни права, които биха били признати за полезни.

Общото сжбрание ще разрешава всички работи, които биха изисквали повече от 10,000 франка.

Чл. 43 — Общото сжбрание решава за увеличение или за намаляване на дружественния капитал; решава за покуп-ката на нови недвижими или движими имоти, за продажба и размена на имоти, за заеми с или без ипотeka или с други гаранции, или без специални такива; изменение на устава, продлжение или разтурване на здружението, сливането му с други подобни дружества, преобржщането му в анонимно или тжрговско дружество и пр.

В всичките, обаче, случаи предвидени в този член, с из-ключение изменение на устава, решенията на общото сжбра-ние не ще бждат законни, освен ако бждат вземени с болшин-ство поне $\frac{2}{3}$ на членовете и подписаните реколти.

Устават не ще може да бжде изменяван от общото сжб-рание освен при болшинство от $\frac{5}{6}$ на гласовете изразени по чл. 41.

ЧАСТ VII.

Резервни фондове.

Чл. 44. — Един резервен фонд се образува от натруп-ването на суми отделени от годишните приходи, който ще служи за покриване на тяжести и непредвидени и извжиред-ни разходи.

Чл. 45. — След гроздобер на разположение на коопера-торите, които са заявили преди 15 август, се оставя припа-дающата им се част вино смятано по 100 литри на 150 кгр. внесено грозде. Това количество ще може да бжде изменява-но от административния сжвет. Кооператорите ще могат да продават сами припадающата им се част вино.

Припадающата се част вино на другите членове, ще бж-де установена по сжщия начин. Това вино (непродадено от самите кооператори) ще бжде продавано от кооперацията и получената сума ще бжде разпределена пропорционално между респективните членове.

Чл. 46. — Частта от припадащите се на кооперацията вино и второстепенните продукти ще бъдат продавани от самата кооперация. Получената сума ще послужи първо за покриване общите разходи; от остатъка ще бъде вземено, независимо от резервите, една достатъчна сума за лихви по деловите, амортизация на тези делове и заемите, а също една сума за внасяне в общинската секция за преследване фалшификациите с вината и винените продукти; тази сума ще бъде пропорционална на получените хектолитри вино. Остатъкът ще бъде разпределян между кооператорите съобразно с количеството и стойността на донесените от тях продукти, съобразно с вътрешния правилник и с условие, че кооператора не ще почне да получава припадащата му се годишна част от този остатък освен в деня, когато общата сума на резервния му фонд ще бъде 10 франка на 100 кила записано (донесено) грозде.

Съответните части на горепоменатите одржки ще бъдат фиксирани от административния съвет и поставени за одобряване от общото събрание.

Чл. 47. — Всеки кооператор, бидейки записал за внос на известно количество грозде, ще трябва да внася ежегодно, ако не докара записаното количество грозде, по 35 ст. за всеки 100 кгр. записано и не докарано грозде с изключение на форс мажиор*); тази сума ще бъде внесена в резервния фонд.

ЧАСТ VIII.

Инвентар.

Чл. 48. — Дружествената година ще почва на 1 август и ще свършва на 31 юли. По изключение първата операция ще обема времето изминало от основаването на кооперацията и 31 юли 1914 год.

Чл. 49. — В края на всяка година се съставя един инвентар за актива и пасива на дружеството съдържащ всичките движими и недвижими ценности и всичките му задължения.

Чл. 50. — Изплащането на деловите дивиденди ще се върши през трите месеци, които следват след общото годишно събрание, на датите и по същия начин, които ще бъдат фиксирани от административния съвет.

*) Непредвидено и крайно изключително обстоятелство.

ЧАСТ IX

Разтурване — Ликвидация.

Чл. 51. — Разтурването на дружеството не ще може да бжде решено преди изтичане на периода, за който е било образувано, освен ако в общо събрание това разтурване не бжде поискано от $\frac{3}{4}$ на членовете.

Чл. 52 — Всеки кооператер ще участвува в актива съразмерно с количеството и стойностите на продуктите внесени в дружеството.

Към държавата здружените съ солидарни, но помежду си те ще бждат ангажирани с задълженията си пропорционално на записаните вноски.

Активът би можал, по решение на общото събрание, да бжде предеден на друго подобно дружество, или изобщо на некое общополезно земеделско дяло.

Чл. 53. — Общото събрание ще назначи един или няколко доброволни ликвидатори.

Правата на общото събрание такива, каквито ги определят настоящите статуты, продължават даже след разтурването на дружеството именно за да освобдят ликвидаторите.

Ликвидаторите имат всички права за реализиране активът на дружеството в най-благоприятна форма за общите интереси. Най-първо пристъпят към изплащане на всички задължения подлежащи на рамбурсиране на капитала и на годишните вноски от членовете — кооператори съгласно гореозначения чл. 47. Излишъкът с връща на здружените в пропорция показана в чл. 52

ЧАСТ X.

Общи разпореждания.

Чл. 54. — Всички спорове, които биха се подигали между здружените относно дружествени работи, ще трябва да бждат представени на разглеждане от Бюрото, което ще се мъчи да ги урежда доброволно. Ако не се сполучи, страните ще могат да прибегнат до арбитраж. Решението на арбитражите ще бжде суверенно и безапелационно.

Чл. 55. — Всеки кооператор ще бжде задължен да избира жилище в околността на Montpellier, или всичките означения и нареждания ще бждат законно правени в избраното

от него жилище без оглед на разстоянието от действителното жилище.

По липса на избрано в околността жилище, всички означения и нареждания ще бждат законно правени в прокурорския паркет при окръжния градски съд в Montpellier.

Чл. 56. — Амортизацията на авансите, които би направила държавата, ще бжде извършена съобразно дадените инструкции от съответствующия министър.

Чл. 57. — Всички изменения на статутите ще бждат съобщавани на отговорната каса за рамбурсирането на аванса, която ще докладва в министерството без никакво изменение да може да се смята придобито преди министърът да е потвърдил, че не прави възражения по отношение на условията, при които държавата се е съгласила да даде аванса.

Чл. 58. — Счетоводството ще бжде водено съобразно предписанията на търговския закон и нарежданията на Министерството на Земледелието.

Чл. 59. — Кооперативното дружество трябва да се подчини на контрола и надзора определени от Министерството на Земледелието*).

Чл. 60. — За всичко, което не е предвидено в настоящите статuti, ще бжде нареден вътрешен правилник от административния съвет.

Превел: И. И. Хранков.

Сведения за лозята и други.

Вследствие на силните горещини и падналите дждове в края на м. юни и в началото на изтеклия м. юли, балсарата на всекъде в околията се появи в доста опустошителни размери и то в характерната си форма на *черно гниене* (rot brun).

Голямото количество наивни лозари, непознавайки още грозния си неприятел — балсарата, я оприличава на разните други болести, като на оидиум, чернилка, черна плесен и пр. и пръснаха сума грешни пари, време и труд да пръскат с сяра, калиев перманганат, пепел и др., без да забележат какви си реални резултати. Така, печален факт е, че има още лозари, които не верват в пръскането; вместо да пръскат, като сжседите си, те викат селския поп да свети вода на ло-

*) В случай че туй последното му е авансирало суми.

зето, или поржсват някои лози с светена от по-рано вода. От друга страна, повечето лозари още не умеят добре да пржскат лозята, нито разтвора могат да си приготвят добре, нито пжк знаят кога да пржскат, всеки гледа сжседа си да го не изпревари. Напарени добре от лани, всички лозари пржскат кога с по-силен, кога с по-слаб разтвор; някои пржскат само долната част на лозите си така че лозето се запазва наполовина, а други — пржскат всичката лоза, без да наржсат добре гроздето и после се чудят, че шумата седяла а гроздето окапало...!

От всичко това става ясно защо тазгодишната балсара, макар и да се яви кжсно, нападна и унищожи кжде 20 до 50 и кжде 80% от изобилната реколта на лозята ни. Зпщастие, обаче, много разумни и енергични лозари сжумеха да запазят, кои целата си реколта, кои 70 и 80% от нея, даже и в полските низки места. Не трябва да забравяме, че липсата на *синия камжк* в Б. З. Банка и извжнредната му висока цена на пазаря, т. е. 40 до 50 и повече лева килограма, сж една от важните причини за компрометирането на части от реколтата ни.

С общи думи изглежда, че тази есен ще берем доста много и хубаво грозде от вечно-борящите се с филоксерата стари лозя, обаче гроздето ще си остане пак много сжпо.

Има се голема опасност от петиотизирането на виното ни; така ангросисти тжрговци и други закупват и складират големи количества захар и мед, а други ангажирват още от сега захарното цвекло на цвеклопроизводителите в околията.

Цената на добре запазените и хубави вина се движи между 10—16 лв. литжра на едро, а на ракията 90 ст. до 1 лв. градуса.

Гр. Т. Пазарджик, 2.VIII 1921 г.

Сжобщава: К. Н. Христович.

*

Текущата 1921 година може да се характеризира, като една твжрде неблагоприятна за земледелието изобщо. Специално за лозята, ще остане паметна в много отношения. Рано пролетта се явяваше остра слана, която не даде на порязаните лозя да изкарат на време. Разлистването на пжпките закъсне, някои пжк от покаралите измржзнаха. Джлго лозята се чернееха. По време на цжфтенето падна градушка на много места, а в Караисенско землище, една местност, уби от 50—90%. Мана се появи по непржсканите листове, макар да се пржска 4—5 пжти. Почувствува се голема липса на син камжк. Тжрговците го продаваха по 50 лева кило. Общо взето от пероноспората загубата не е чувствителна, само Свищовските лозя са почти изгубени от нея — още

през м. май имаше лозя с напълно изгорели листа. Днес гроздето приближава да зрее, а то е, както през май — юни, на агрида. Захар ще съдържа, но шира ще има малко.

с. Горна Студена (свишовско).

Р. Белчев.

Бюлетин за лозята в Бургазка околия*)

Лозята в околията тази година обещаваха обилна реколта, каквата през миналата година бе редкост, но, по причина на сушата, тази реколта не ще може да се добие. Сравнително по-добре са десертните грозда, които вече почнаха да зреят, но сжщинските винени сортове са много оцетени. Загубата им възлиза до 60% от нормалната реколта. Даже ако в последствие паднат дждове, реколтата пак не ще се поправи, защото гроздето зазрее преждевременно. От обиколката на лозята на град Бургас се констатира, че изобщо гроздето е между слабо и средно и че няма надежда да се подобри това положение. От животински неприятели, освен сивия червей в началото на развитието на лозята, друг неприятел не е имало, а от растителните болести, както винаги, доста загуби има от пероноспората и оидиума. Сушата причини в много лозя слънчев изгор по листата на лозите и даже по жърната на гроздата. Чрез това са оцетени доста пространства лозя в Бургазка околия, понеже без листата не е възможно да има здраво и добро грозде.

По-добри са лозята в местността „Мадика“ и около Атанаской, а по слаби в местността „Песаците“. От декар на едно средно лозе от средня възраст се очаква 300 — 400 кгр. грозде, а по-долните ще дадат по-малко. Захарността от добитото вино ще бъде задоволителна, но % на ширата ще бъде много долен, тъй като гроздовия сок ще бъде малко поради преждевременното узреване на плода. Бждащите вина ще бждат силни по боя и с повече танин и захар, но неиздржливи по липсата на екстрактивни вещества.

Лозята в Анхиалска околия са много увредени от „свирицата“, която е унищожила голяма част от лозята там. Ай-тоските, Карнобатските, Ямболските и Сливенските лозя са сравнително по-добри, но и там сушата е нанесла големи вреди и реколтата е доста оцетена. Изобщо лозята в Бургазкия окръг се намират в средно състояние по настоящем, макар и по-рано да се очакваше много добра, а даже на места и отлична реколта.

Директор на З. П. Катедра: Д. Данаилов.

*) Из „Известия“ на Бургазката Търговско-Индустриална Камара, брой 22, 25 август т. г.

И тази година, както миналата, не е благоприятна за лозарите в нас: пролетта беше суха и студена та забави покарването на ластарите, на които, макар и бавно да разтеха, първото и второто пржскане се извърши на време и изгледа на лозята с растеж и реса беше добър. Но като се заизливаха поройните дждове през целия месец юни, забъркаха правилното пржскане, като требваше да се пржска, след всеко валене на джда, а синия камжк се свърши при третото пржскане; джда си продължаваша, а син камжк нема да доде друга пратка. Време трябва, но пероноспората не чака и след всеки валеж и затоплюване се показва в по голем размер и изпогори лозята на тези с недостатъчно син камжк, а полу запазени останаха лозята на лозари с запас на син камжк от миналата година, защото пржскаха 5 и 6 пжти. Трѣбва всички лозари да се убедят, че с монополна търговия, и то от един доставчик, на син камжк, нема далеч да отидем с нашето лозарство, — ще страдат всека година интересите ни; ами да настояим за свободен внос*) на син камжк, за да бждат на време задоволени нуждите ни от такъв и да не тжрпим загуби като през 1920 и 1921 година.

Опасността че при свободния внос на син камжк ще се повиши цената му, не се доказва; напротив при конкуренция ще го имаме по на сметка и по-доброкачествен, както в началото на пролетта някои търговци продаваха синия камжк 19 и 19.50 лева килограма доставен от тех неznam как и по какъв начин, макар че земеделската банка има монопола му.

След загубите, които претжрпяхме от липса на син камжк, дохода горещините, които и до сега продължават, та ягоридата е дребна, прошареното грозде не налива достатъчно по липса на влага и се забелезва „попар“ от горещините в по откритите от листа главини

Притежателите на отелови лозя и тази година нема да пият отвратителното им вино. Ягоридата им олетя, защото ги пржскаха по веднжж, а някои и никак, както са ги учили продавачите на тези лози: те минавали и без пржскане против маната; затова лозята им изглеждат с новата си шума като шубржци. Но за любителите на окрасни храстия — отелови лозя — ще трябва още некая година и друга за да поумнеят па тогава ще почнат пак от края, от гдето трябва — кжм обл горородните американски лозя.

Малкото облагогородени и укоренени лози, които имаме, изгубиха почти с третина не от пероноспората и горещините, защото редовно се пржскат и поливат, а защото ни дадоха от Врачански разсадник второкласни резници при наличността на милион лози в разсадника, при никакво тжрсене и при

*) Най-после такъв вече е разрешен след като и тази година постраха много лозя (Б р.)

цена 600 лева хилядата. Като гледа човек тази аномалия в нашата стопанска политика, а в случая лозарска, не може да се начуди дали някога и ние ще поумнеем и ще изработим правилна лозарска политика, та да не хабим време и средства и да тжпчем на сжщото място. Защо се поставя цена 600 лв на 1000 резници, когато в нормално време беше 5 л., а през 1919 г. 150 л., цена пак висока и с нищо не обоснована? Защо земеделските катедри, през които минават заявленията за лози и овощни джрвчета, като видеха че нема тжрсене на лозите, не сжбщиха в министерството своевременно да се намалеше цената им, и то чувствително, а не на 300 лева и то след като мина сезона за облагородяване? Нима джржавните лозови расадници сж сжздадени за печалби, или да произвеждат пжрвокласен материал, който най-много на коштуема цена да се разнесе из целата страна и, като се изработи, да се усоят бжрдата с лозя та тогава чак и джржавата да има доход и населението поминжк? Като поставиха такава висока цена, какво излезе? Резниците останаха непродадени, нови разноски за укореняване, големо количество унищожено, а лозарите без материал за облагородяване, защото, поради скжпотията му, немогат да го имат. Дано поне с тазигодишното производство се не повтарят грешките, ами да се продават само пжрвокласни резници с достжпни цени за лозарите, защото и тжй сж обременени с много други разноски по лозята си.

с. Махалата (плевенско), 24 VIII 1921 г.

Балю. К. Орешаров.

*

1) Тази година лозята ни бяха запазени от пероноспора — пржскахме 2, а някжде и 3 пжти; гроздето им беше тжй много, че едва ли някога сме видели подобно плодородие, но градушката, която преди много години не беше ни посещавала, тази година ни отне на някои места 30 % от реколтата, другаде 50 %, а някжде и 90 %.

2) Маточниците отиват добре, от градушката сж почти запазени. Вследствие голямата суша още от сега се забелезва, че растенето е спрело и започват да зреят.

3) Укоренилицата ни сж превжходни — дадоха добри леторасти. Преди неколко дена направихме второто чистене на росните коренчета и ги отровихме за да зреят. Цената на гроздето за сега тук е от 10 — 12 лева кгр., виното се движи от 13.50 — 15 лева литжра.

26. VIII 1921 год. с. Змеево (Ст. Загорско)

Сжобщава: Ив. Хр. Найденов.

*

Лозята сж много добри с изключение на около $\frac{1}{8}$ част, които пострадаха от градушка, която намали плода им с 20 до 80 %.

Вкоренилищата и маточниците сж отлични.

Предполагаемата цена на гроздето е 6—8 лева, на облагородените лози 4—5 лева и на гладките американски пръчки 50—80 ст.

Горните цени ще сж в зависимост от развитието на острата парична криза.

Ст. Загора, 31 август 1921 г.

К. Стефанов.

Всички стари лозя са вече обречени на гибел предвид филоксерата, която се е появила в най-силния си разгар, благодарение на времето, което и благоприятствуваше. Най-слабия лозар през 919 год. береше по 5000—10,000 кгр. грозде, а тази година едва ли ще може някой да набере 5000 кгр.

Времето почти от 3—4 месеци е без нито капка джд, повечето топлина, която достигаше 40°, сега напоследък е повече ветровито така че останалото грозде, което имаше от преди, се изгуби.

Кооперацията е взела инициативата за възобновление на новото лозарство, за което сега има около 40,000 първокласен, присаден, тазгодишен материал, който ще раздава на своите членове. Тези последните имат приготвени места и всеки един ще може да посади по 400—500 лози.

Този материал се огледва в собственото на кооперацията укоренилище, в което са посадени 60,000 присадени американски лози от сортовете: Монтикола 25,000, Мурведер, 20,000, Шасла 10,000 и Рипария 5000 лози, който материал е в добро състояние, особено се привдигна през юли и август, като леторастът достигна до 2 метра.

Вината от миналата година са почти на привършване, цената на които достигна до 20 лева литъра. Гроздето се продава 7—8 лева кгр.

с. Калугерово, Т. Пазарджишка околия.

с Почитание:

Теодос Г. Теофилов, кас.-деловодител

Г-н Хранков,

Лозята в нас сж добри. Гроздето се прошари, а от сортовете: Шасла — Доре и Портоге блио озреха и за 28 август (Богородица) продадохме на кржчмари от с. Клисурса (Берковско) за вино по 6 лева кгр.

От силната слънчева горещина изгореха от лозята в каменистите почви повече от 30 % от гроздето, а в земн. почви имаме доста хубаво грозде за вино; желающите нека запознат.

с. Бокиловци (Берковско), 31. VIII. 1921 г.

Н. Савов.

Разни.

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ

на
СП. „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕД“

№ 693

гр. София, 17. VIII. 1921 г.

До Почитаемото Министерство на Земледелието и Държавните имоти (Отделение Земледелско). — Тук.

Понеже единственното в България лозарско-винарско списание „Лозарски Преглед“, орган на Сюзата на българските лозари — винари, не е достатъчно разпространено, чест ни е да помолим Почитаемото Министерство да го препоръча на подведомствените си учреждения и специално на земеделските и лозарско-винарски училища в страната. По този начин, мислим ние, би се улеснила редакцията му, която няма достатъчно средства за издържането на същата, а същевременно би се допринесло за усвояване, особено от учащата ни младеж, на лозарско-винарската ни наука и техника, тъй нужни за всяко модерно стопанство.

С почит, Редактор: И. И. Хранков.

СЪЮЗЪТ

НА

БЪЛГАРСКИТЕ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ

№ 699

гр. София, 22. VIII. 1921 год.

До Лозарско-винарското дружество

В*)

Господа, понеже повечето от дружествата закжснеха с отговора си — дали ще вземат участие в проектираната изложба, а Плевенското лозарско дружество категорически ни заяви, че *то по никой начин не желае да става изложбата тая година в Плевен*, — пред вид на горното управление на Сюзата е принудено да отложи проектираната изложба за идущата година, като мястото, където ще бъде тая изложба, ще се определи от II-я конгрес.

С поздрав, Сюз на Бълг. Лозари-Винари, Кооперативно Дружество (п.) Хр. Тишков. (п.) Ат. Гитев.

ДИРЕКЦИЯ
на
НАРОДНОТО ЗДРАВЕ
Хигиенически Институт.

До редакцията на „Лозарски Преглед“.

Тук.

Опасността от пиянството (алкоолизма).

Пиенето на спиртни питиета, даже в размер без напиване, причинява хроническо отравяне на организма. Този

*) Настоящото съобщение изпратихме до всичките лозарски дружества, а отделно за отлагането на изложбата съобщихме и чрез ежедневните вестници. (Бележка редакцията).

който тихичко си пие редовно ракийцата преди всеко ядене, който всека вечер в компания или сам поглъща по няколко чаши бира в бирарията или винце в крчмата, е по-голям пияница от селяка, който еднаж в месеца се напива до забрава при всичко че първия може да бжде почетен гражданин или висш чиновник, а втория да възбужда съжалението и смеха и на първия.

Голямо заблуждение е да се мисли, че спирта е необходим за работниците, които работят усилено работа, че той дава сръчност, ободряване и че възстановява силите. Той действува по-скоро като камшик на изнурения кон. Изкуственото възбуждане, което спиртът причинява, се скоро последва от нервно отпадане и слабост. В същност спиртът не е полезен за никого. Той вреди на всички. С спиртни питиета не може да се уталожат жаждата. Само с чистата и студена вода се уталожва жаждата.

Навикът да се пие ракия довежда по-скоро до алколизъм, но и виното и бирата съдържат спирт, само че в по-малко количество. Този който пие, даже умерено количество вино или бира, но пие всекой ден, става тъй също алкоолик, както този който пие ракия.

Разните финни ракии и ликьори съ още по-опасни, защото освен спирт съдържат и етерически масла, които са тъй също силни отрови.

Пагубният навик към пиене на спиртни питиета довежда към отбиване от семейството, към пренебрегване на всички социални длъжности, към отвращение от работа, към убедняване, към кражба и към други по-опасни престъпления.

Най-малкото което пиянството дава е, че се заболява зле от него. Алкоолизъмът причинява най-много и най-смъртоносни болести: мозъчни конжестии, апоплексии, халюцинации, отслабване на слуха и очите, тръпнения, треперения на краищата, парализации, лудост, заболяване на стомаха, на червата, на черния дроб, на бжбреците, отичания и пр. Алкоолизъмът е най-главната причина за разпространение на туберколозата. Най-сетне у пияницата острите болести като: тифус, пневмония, червенка и др., които лесно преминават у въздржателите от спиртни питиета, у него се усложняват и съ по-злокачествени.

Пиянствуването на родителите се отразява и на децата им. Ако родените от алкоолици деца не умрат в първите дни след раждането, често остават епилептици или по-късно ги отнася туберколозния мененгит и охтиката.

Алкоолизъмът е най-грозния бич за здравето на отделните личности, за съществуването на фамилията, която разорява, и за бждащето на самата нация и на страната, която отслабва и обеднява.

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ

на

СП. „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕД“

№ 709

гр. София, 23. VIII. 1921 г.

До Почитаемата Дирекция на Народното Здраве — Тук.*)

Листжг Ви: „Опасността от пиянството (алкоолизма)“, който сте пожелали да ни изпратите, получихме и се считаме задължени да Ви отговорим.

Преди вкичко считаме за излишно и невъзможно да приповтаряме по въпроса онуй, което до сега сме писали в сп. „Лозарски Преглед“, като сме се базирали *изключително върху безпристрастните и безспорно високо научни изследвания и данни на много чуждостранни известни медици, физиолози и хигиенисти, които сме винаги цитирали*. И ние твърдо верваме на тях хора, защото те са *правили действителни и сравнителни клинически изследвания и наблюдения*. И ние подобно на тях, макар скромни агрономи, приемаме и правим *наложителна разлика между умерено пиене на натурално гроздово вино, пиене на индустриален спирт под всевъзможните му форми, между пиянство, алкоолизъм и пр.*

От друга страна ние вярваме и възприемаме *единствената вековна, верна и здрава философия — всичко върху земята е създадено за човека и всичко вземено излишно е вредно, а вземено умерено е полезно*. Изхождайки от тази *единствено здрава мисъл* и в подкрепа на гореказаното, ние ще си позволим да Ви посочим следния конкретен пример: аз съм 40 годишен човек и през последните 10 години употребявах, живеейки в Евксиноград, редовно и дневно по $\frac{1}{2}$ до $\frac{3}{4}$ литър гроздово вино; от 2 години употребявам нередовно — само когато намеря по-добро и по евтино. Женен съм преди 16 години и имам две деца — едното на 15 години, а другото на 7; други деца не съм имал. До сега се чувствавам твърде добре и съм готов да бъда направен медицински преглед от посочени от мен лекари не само върху мен, но и върху членовете от семейството ми, а щящо върху друго някое въздържательно семейство за сравнение. Ако резултата се укаже в моя вреда, ще се обявя за апостол по въздържанието. Предварително, обаче, се чувствавам в положение да твърдя че, при равни други условия на живеене, ако не повече то ще живея поне колкото най-предания ви въздържател.

На край смея да твърдя още, че нашето учение и нашите проповеди са именно *против алкоолизма, защото в всички страни, гдето се пие умерено натурално гроздово вино, алкоолизъм не съществува и обратно; туй е потвърдено от действителния живот и от статистиката*.

*) Настоящото бе отправено направо и до г-н Д-р Х. Нейчев в София.

Най-после ако действително *умереното пиене на натурално гроздово вино* е тжй страшно и черно, както го представяте, то е крайно интересно да се знае защо у нас и в другите *културни страни* по света има хиляди и хиляди *медици и хигиенисти*, които не само препоръчат виното, но и сами го употребяват без страх и предубеждение?! Сжщото положение е с пушенето на тютюня — една грозна отрова, яденето на риба, месо и т. н. С други думи неопровержим факт е, за сжжаление, какво днешното човечество по пороци, неджзи и болести е такова каквото е било преди хиляди години и, вероятно, сжщото ще бжде още векове.

Вжпреки всичко, обаче, изглежда какво *най-добрата сжвременна медицинска и хигиенична философия* почива вжрху факта: *човек да употребява умерено всичко онуй, което организма му приема и обратно — да избегва всичко, което, вземено и в малка доза, му вреди; а туй е присжщо на всеки индивид — на всеки организжм.*

Заедно с настоящето позволяваме си да Ви изпратим брошурата „Виното е храна“ от колежт ни Белчо Ив. Белчов.

С почит, Редактор: И. И. Хранков.

*

№ 9049, 20 VIII. 1921 г. — До г. г. директорите на *подвижните земеделски катедри, джржавните агрономи и управителите на джржавните и окржжни разсадници.* (За сведения до г. г. районнитъ инспектори по *земледелието* *) Разпределението на произведените през настоящата 1921/1922 стопанска година в джржавните и окржжни разсадници гладки и укоренени лозови пржчки и овощни држвчета ще става пак от агрономическия сжвет при земеделските катедри, като при разпределението на материала от окржжните разсадници се поканва и представителя на сжответната окржжна постоянна комисия.

Агрономическия сжвет разпределя материала, произведен в разсадниците от района на катедрата и оня, който би се отпуснал от други райони по околии, като взема пред вид климатичните и почвени условия на всяка околия, сегашното сжстояние на лозарството и овощарството, трябва ли тези отрасли да се развият, до какжв размер и пр.

Агрономжт от своя страна разпределя определения за околията му материал между заявилите стопани.

Желаещите да си купят от джржавните и окржжни разсадници овощни држвчета подават заявление до сжответния агроном най-кжсно до 1. октомври т. год., а ония, които желаят да купят лозови пржчки — до 1. февруари 1922 г. Вед-

*) „Наредби“ на Министерството на Земледелието и Джржавните Имоти, брой 32, 27. август т. г.

нага след изтичане на определения срок, агронома прегледва постъпилите заявления, определя кои от заявителите заслужават да бъдат удовлетворени и им съставя списък, в който срещу името и местожителството на всякия един отбелязва с какъв и колко материал ще бъде удовлетворен, като в особена графа мотивира решението си за отпускането на материала. Един екземпляр от този списък се изпраща за сведения на съответната катедра, която, след получаването и прегледването му, уведомява агронома, по възможност телеграфически, от кои разсадници лицата ще получат определения им за отпускане материал.

За да се не губи много време, особено при разпределението и отпускането на овощните дръвчета, добре би било, ако катедрите уведомят агрономите, още преди изтичането на срока за подаване заявления, от кои разсадници ще бъдат задоволени лицата с такива. В такъв случай едновременно с изпращането списъка на лицата за удовлетворение в катедрата, агронома съобщава на всяко едно от тези лица какъв и какъв материал му се отпуска и от кой разсадник и ги поканва да му внесат $\frac{1}{3}$ от стойността на този материал, найкъсно 10 дни след връчване на писмото. Ако по една или друга причина катедрата се намира в невъзможност да уведоми по-рано агронома от кои разсадници ще бъде отпуснат определения за околията му материал, то и той ще уведоми допълнително лицата. Един път съставен списък на лицата за удовлетворяване с материали, определен разсадника, отдето ще се вземе той и съобразно задатъка, агрономът изпраща един екземпляр от този списък на съответния управител на разсадника за сведение и изпълнение, а също събраната сума, която управителя пази в касата си до вдигане на материала, след което постъплението се оформява. Найкъсно до 15. X. т. г. списъците на лицата за удовлетворяване с овощни дръвчета и до 15. февруари на ония, за удовлетворяване с лозови пръчки, трябва вече да са постъпили в канцеларията на разсадника. За всяко закъснение ще се държи отговорен агрономът и покъсно пристигнали списъци не са задължителни за управителя на разсадника. След получаване на списъците, управителя на разсадника ги преглежда, взема пред вид пласираното и произведеното и, ако види, че остава още непласиран материал, съобщава веднага за количеството и вида му на директора на съответната катедра, за да се вземат мерки за пласирането му, а също и в Министерството за сведение.

Вменява се в дълг на г. г. агрономите да вземат мерки, овощните дръвчета да бъдат получени от разсадниците още през тази есен и засадени на постоянно място тъй като резултата от есенното засаждане е винаги много по-добър от това — пролетното, особено късно пролетното. Освен това, с

вдигането држвчетата още през есента, дава се възможност на управителите на разсадниците да разработят опразнените таблици и ги подготвят за нови посадки. Да се внуши също и на купувачите на лозов материал да вдигнат отпуснатия им такъв колкото се може по-рано и да си го съхранят сами до деня на присаждането или засаждането му.

Управителите на разсадниците отпускат овощните држвчета и лозовите пржчки лично на лицата, вписани в списъка или на упжлномошените от тях други такива. Лице, вписано в списъците, което до средата на месец февруари не се яви да си получи овощните држвчета и до средата на месец март — лозовите пржчки, се лишава от правото върху определения му материал, като внесения от него задатък минава като приход на разсадника от продажба на лозов или овощен материал. Раздаването материал, разпределен след 1. октомври (за овощните држвчета) и 1. февруари (за лозовите пржчки) става до края на месец март 1922 г.

Когато някое агрономство иска да получи от даден разсадник всичкият отпуснат за околията лозов и овощен материал, то изпраща лице, което внася стойността на материала, приема го от управлението на разсадника и взема грижата за пренасянето му до агрономството, от където става раздаването му на отделните лица. Този начин на получаване материала е най-препоръчителния и трябва да се извършва от всички агрономства с изключение на ония, в района на които се намират самия разсадник, от който се отпуска материала.

Ако се касае за по-малки количества материал и за по-големи разстояния, по споразумение между агронома и управителя на разсадника този материал се изпраща от последния. В такъв случай агрономът изпраща стойността на материала, разносните за опаковката и преноса, а също и свидетелствата за анализа на почвите (за лозовите пржчки) и декларациите, след получаването на които управителя на разсадника взема грижата за своевременното приготвяне на материала, етикетирването, опаковка и изпращането му. За лошо извадени држвчета и за не добро опаковане на материала, което би имало за последствие повреждането му до деня на получаването, управителя ще се държи лично отговорен за стойността на повреденото и разносните по опаковката и преноса.

При отпускане на материала управителите на разсадниците отбелезват в съответния списък нумера на квитанцията, срещу която е предаден и изискват от купувачите на лозови пржчки свидетелство за анализа на почвата, върху което правят нуждната бележка, съгласно чл. 22. от Закона за лозарството и овощарството. Те изискват също от купувача и декларация, заверена от респективното общинско управление, че отпуснатия му материал ще употреби за засаждане в собст-

вено място и че, в противен случай, ще го заплати на държавата в троен размер.

Материала, който разсадниците пушат в продажба, трябва да бъде доброкачествен и автентичен. За неправилно приготвени и сортирани резници, за лошокачествени пръчки поставени в снопчета, неверно броене пръчките в последните, за продадени болни от рак много слаби овощни дрвчета и пр., отговаря лично управителя на разсадника.

Произведението през тази година овощен посадочен материал е наистина повече от миналата година, но това количество е още много малко, за да задоволи голямото търсене, предизвикано от силно възбудения интерес към новото овощарство. Затова налага се наличния овощен материал да бъде използван най-рационално.

При разпределянето му агрономствата го отпускат на ония стопани, които обещават да основат добра градина, която ще отгледват отпосле правилно. По-малко от нуждното количество дрвчета за засаждането на два декара градина и повече от нуждното за десет декара — няма да се отпуска по никой начин на отделен стопанин. Изключение в това отношение се прави само на стопани, които се нуждаят от дрвчета за посадване на засажените си през миналата година овощни градини с дрвчетата от държавните и окръжни разсадници.

Видът и сорта на дрвчетата, които се отпускат на отделните лица, се определя в зависимост от климатичните и почвени условия на мястото и района, където ще се насаждат, икономичните условия и произведеното в разсадниците.

Най-късно до края на м. април 1922 год., агрономите пред съответната катедра, а последната пред Министерството дават сведения във вид на таблица за полученото и разпределено количество овощни дрвчета отделно по околия и по вид, от кои разсадници е получен този материал, между колко стопани е разпределен, колко декара градини са засадени с тези дрвчета и пр.

С укоренени лозови пръчки ще се задоволят кооперациите, синдикати, дружества и частни лица, които искат да си основат маточници, а с резници тоже кооперации, частни лица, които ще присаждат и укореняват по задружен начин и значи ще имат опитно лице, което ще ръководи работата им и най-после частни лица, които всяки за себе си ще присажда и отгледва отпуснатите му резници.

На всяко отделно лице ще се отпуска най-малко 2000 и най-много 6000 първокласни резници, а второкласни до 10,000. Лица, които миналата година са взели лозов материал от държавните и окръжни разсадници и не са го използвали за засаждане в собствено място, ония, които са получили през миналата 2000 и повече първокласни резници, които имат 5 и повече

декари маточници или 10 и повече декара облагородени американски лози, не могат да получат тази година лозов материал от същите разсадници.

И за лозовия материал катедрите ще се отчетат до края на м. април 1922 год. Подвижните земеделски катедри при рдзпределението на материала трябва да имат пред вид и следното:

Освен произведените резници от разсадниците в района им, Пловдивската катедра ще получи от Бургазката 300,000 първокласни и 10,000 второкласни резници;

Плевенската от Врачанската 50,000 първокласни и 20,000 второкласни;

Софийската от Врачанската — 50,000 първокласни и 20,000 второкласни, изключително за разпределяне в Орханййската околия;

Горно-Джумайската от Кюстендилската — 35,000 първокласни и 20,000 второкласни;

Русенската, Плевенската и Врачанската катедри ще получат от Търновската по 2,000 облагородени држвчета.

За сортовете резници и видовете овощни држвчета, които според горното разпределение ще се дават от една катедра на друга, същите влизат своевременно в споразумение помежду си. За избягване излишни преписки, най-доброто е Бургазката катедра да отпусне на Пловдивската съразмерно от всички сортове резници, произведени в Ямболския държавен разсадник; Врачанската на Плевенската тоже съразмерно от всички сортове във Врачанския разсадник; Кюстендилската на Гор.-Джумайската 30,000 първокласни от Монтикола и 5,000 второкласни от 41 В и съответно количество второкласни от двата сорта.

Нуждите на държавните и окръжни разсадници и на земеделските училища от лозов и овощен материал ще се задоволят напълно и най-напред. За целта всеки управител на разсадник и директор на училище, които имат нужда от материал, трябва най-късно до 15. октомври т. г. да се обърнат към ония разсадници, от които искат да си купят материал и да го ангажират. Укоренени необлагородени лозови пръчки за посадване на маточник през тази година има произведено в голямо количество в разсадниците в Ст.-Загора, Ямбол, Враца, Лом, Сливен и в зимното земеделско училище в Свищов.

Материала, който държавните и окръжни разсадници дават на други разсадници и земеделските училища се заплаща на общо основание. Не се заплаща само оня материал, който остава за нуждите на разсадника, който го е произвел.

Разпределението и продажбата на произведените декоративни храсти, корени от ягоди, малини, френско и немско грозде и пр. става от управлението на разсадника. За отпускането на този материал не са нуждни никакви формалности.

Разпределението на произведения оwoщен разсад и оwoчни семена става от Министерството.

Министър: Ал. Оббов.

ФОНД

ЗА ПОДПОМАГАНЕ СП. „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕД“ И СЖЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ.

Пренос от кн. 7—8.		9970.
83. Балю К. Орешаров, с. Махалата (Плевенско)		50.
84. Петар Ив. Гложенски		20.
85. Петар В. Недков		10.
86. Марин Петков		5.
87. Трифон С. Дондуков		40.
88. Гано Дончев, с. Писарово		10.
89. Петар Иотов		10
(Следва)	Всичко . . .	10115

ХРОНИКА.

От досегашните опити, през тази година, за пръскане лозята против пероноспората с разтвори без син камък, както препоръчва г. Villedieu и за които хроникирахме в кн. 2 от т. г., се установило, че те — разтворите, са неефикасни. С други думи синия камък и сега остава най-сигурния лек против пероноспората.

Лозарската кооперация „Гъмза“ в Сухиндол, първата такава в България и датираща от 1909 г., въпреки големите мъжнотии и спънки, които е срещала особено през първите години, а и сега среща, и въпреки съ-

ществуващите трудности и скъпия живот, — в съзнание на голямото си предназначение и в желание да помогне за модернизирание на местното им виарство, в годишното си събрание, за което бе хроникрирано в кн. 3 на „Лозарски Преглед“ т. г., бе решила да командирова, в някои чужди страни, г. г. Никола Хр. Мжнков, директор на същата и Илия И. Хранков, редактор на „Лозарски Преглед“.

Командировката се състоя и г. Хранков смята за приятен дълг да й изкаже още еднаж публична и най-голяма благодарност.

На 10 и 11.VI. т. г. в гр. Плевен се състоял някакъв въздържателен конгрес от младежи-ученици и други. Интересното за отбелязване е, че, освен 5—6 възрастни протестанти (!?), които били отишли от разни центрове, други големи хора малко имало. Изобщо конгреса не представлявал нищо сериозно и обмислено. Горното ни съобщава приятел, в който не може да имаме съмнение.

До днес, 8. того, платиха абонамента си само 1300 абонати, на които редакцията изказва сърдечна благодарност. Понеже болшинството лозари не пожелаха да подкрепят редакцията, въпреки предупрежденията, направени в кн. 4—5 и 6, какво без средства списанието не може да излиза редовно и правилно и че редактора се вижда в невъзможност да работи, принудени сме, за голямо съжаление, да припомним горното тежко положение и да подчъртаем още еднаж, че „Лозарски Преглед“ не ще може да приключи годината си, ако многото лозари продължават да стоят на страна и да чакат от другите и на готово да им пазят и защитават интересите. Нека, обаче, бъдат уверени всички тези господа, че е близък деня, когато горчиво ще се каят за досегашното си безгрижие и гледане сеир от страна. Кн. 7 и 8 още не е платена. Много жалко, но изглежда, че лозарите и винарите са най-незаинтересованите хора в България. Доказателство за туй е, че от цяла България няма поне 3000 платили абонати, когато от борбите и придобивките на „Лозарски Преглед“ и Сюзата всички се ползват! И ние до сега много пъти сме се питали, как е възмож-

но всичко туй и заслужава ли да си създаваме тъй много неприятности при горното положение? Базирайки се върху горното и върху говореното на 1-и редовен лозарски конгрес т. г., никой няма да има право да претендира, ако г. Хранков спре, за което до сега е предупреждавал няколко пъти.

Както съобщихме в хрониката на кн. 7—8, лозарите и винарите, които биха изпращали реклами и обявления за публикуване, трябва да ги написват чисто и ясно и да ги обгербоват с по 15 ст., като текста на рекламата или обявлението мине през марката; тези формалности са задължителни по новия закон, за който сжшо отбелязахме в сжщата книжка.

Редакцията моли всички платили абонати да имат добрината и грижата да абонират за „Лозарски Преглед“ поне по един свой приятел и да ни изпратят абонамента. По този начин биха улеснили много редакцията ни, следователно биха действували за своя и за общия интерес. Надяваме се, че те не ще откажат, за която им услуга предврително благодарим.

Редактора ни г. Хранков сжжалява, че на 10 и 11.VI. т. г. не можа за присъствува на въздържателния събор в Плевен, сжгласно поканата на редакцията „Борба“ — София, от 8. сжщи месец, понеже отсъствуваше от Бжлгария; обаче при случай, той ще се възползува от устен диспут по алкохола и алкохолизма, макар че до сега много ясно и предостатъчно се изказа по въпроса в списанието ни „Лозарски Преглед“.

Поместеното „Едно пътуване“ в кн. 7—8, стр. 223, да се смята че изхожда само от г. И. И. Хранков.

Брошурата „Виното е храна“ от г. Белчо Ив. Белчев, за която хроники-

рахме в кн. 7—8, е сже сжщото сжджржание, което ние поместихме, под сжщото заглавие, в кн. 6, 7—8 и сегашната 9—10.

Поради печатна грешка (сторена след II-а коректура), забележката в кн. 7—8, стр. 210, а именно: „Както е установено“... се отнася към стр. 209, ред 24. Тоже е пропусната бележката какво редакцията не споделя всичките мисли на автора на въпросната статия, а особено по въпроса за афинията при наличността на изказаните доводи на стр. 101 и 102, кн. III на „Лозарски Преглед“ от т. г., които са много интересни и авторитетни. Сжщо бе отбелязано, че редакцията не споделя мисълта за временното спиране възобновяването на лозята, защото, макар до сега всичко да не е основно проучено, все пак не може да се отрече какво по новото ни лозарство сме вече доста ориентирани.

На стр. 216 в сжзната кн. вместо „породното“ да се чете народното.

Редактора ни г. Хранков се смята огорчен и крайно разочарован от невероятната индиферентност и безгрижие на болшинството лозари относно изплащането абонаментите си. Той смята, че в разстояние на близо 2 години премного е молил и припомнял за сжзнание и подкрепа, поради което повече не ще каже нито дума по

въпроса; защото всички лозари знаят, че печатането се върши в брой, че на сжтрудниците трябва редовно да се плаща, а не както до сега цели месеци нито стотинка може да им се даде и, най-после, те знаят какво г. Хранков не е банкерин, за да може да им издържа списанието или да го изпраща на кредит, както някои благоволяват да претендират и даже да се сждят защо не им се изпращало, понеже те после (!) щели да си платят.

Не по-малко осждително и трагично е, гдето от цяла България, при наличността на повече от 100,000 лозарски семейства, в разстояние на една година, след толкова молби и покани, не се намериха 2000 сжзнателни лозари, които да пожелаеха да си купят по един екземпляр от изданието на Сжюза ни „Ржководство по винарството“; защото срамно е, гдето последното, ето вече година, не е изплатено на печатницата и редактора трябва често да се черви пред последната, когато тя му припомва за сумата.

При горното кратко и откровено изложение на положението вярваме какво всеки ще признае, че е безполезно и безсмислено да се мъчи човек повече за това инж хубаво и общополезно дяло.

И. И. Хранков сжбобшава, че се отказва от членството си от Управителния Сжвет на Сжюза на бжлгарските лозари-винари.

== ЛОЗАРИ, ВИНАРИ, ==

НАБАВЕТЕ СИ

„РЪКОВОДСТВО ПО ВИНАРСТВО“

отъ И. И. Хранков, II-ро поправено и допълнено издание.

Не се скъпете за 20 л., защото всеки, който го има, ще избегне много неприятности и грижи по приготвянето и обработването на вината си, следователно ще спести стотици и хиляди левове каквито мнозина ежегодно губят.

Изданието е от Сюзата на лозарите и винарите.

За поръчка от един екземпляр, да се прибавя по 1.25 л. за изпращане препоръчено.

От редакцията.

== ЛОЗАРСКА БАНКА — СОФИЯ ==

Продава в склада в Варна **казани** (аламбици) за ракии от прочутата фабрика „Егро“ в Париж от 200 и 300 литри вместимост и първокачествена **рафия**.

В СКЛАДА в СОФИЯ:

Ебюлиометри (Дюжарден) за определяне спирта в виното, **спиртомери** (Гейлюсакови френски и германски), всички резервни части за пръскачките „**Верморел**“, лозарски **ножици** и **ножчета** „**Кунде**“, първокачествена **рафия**,

виновен **танин**, **желатин**, **рибен мехур**, **азбестови серни фитили**, **апарати Малиган**, **захаромери БАБО** и пр.

Лозари и винари, четете „Лозарски Преглед“ и давайте обявленията и рекламите си чрез него.

Всичките **неплатили абонати** да благоволят да се издължат, ако искат да **получават списанието**.

Тази книжка се изпраща **само** на онези, които сж се **платили**.

За Г-на Дружеството „Лозарски“

ул. Плевен.

ОТКРИВА СЕ ПОДПИСКА ЗА СПИСАНИЕ

„ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕД“

ГОДИНА VI (1921)

ОРГАН НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ.

Списание „Лозарски Преглед“

се урежда и издава в София с сътрудничеството на специалисти-агрономи (лозари-винари) из цела България.

Годишния абонамент е 40 лв. предплатен за 20 печатни коли.

Всичко що се отнася до списанието, като: ржкописи, пари, запитвания и др., да се изпраща до редакцията —

София, ул. „Гурко“ № 18.

Списание „Лозарски Преглед“ ще съдържа:

1. Уводни статии от икономически характер по навремени въпроси.

2. Статии по лозарството — сезонни въпроси.

3. Статии по винарството — „ „

4. Статии по пелиниерството — „ „

5. Сведения от кореспонденти от всичките центрове на България за състоянието на лозята.

6. Извадки от научни трудове — наши и чужди.

7. Рецензии и трибуна.

8. Сведения из живота на лозарско-винарските дружества, кооперации и пр.

9. Въпроси и отговори. Последните в форма на практически съвети.

10. Бюлетин за пазарните цени на лозарско-винарски продукти и материали у нас и в странство.

11. Хроника.